

Tað er lív at ferðast

Fjórði og seinasti partur av ferðafrásøgnini hjá Niels Juel Nolsoe.

1. og 2. partur vóru í blaðnum 12. og 19. desember. 3. partur var í blaðnum 9. januar.

Í Kaisergruft, gravarhøll kaisaranna

Vit ganga víðari eitt sindur og koma at einum sarkofagi, ið stendur so einsamallur. Og vit lesa navn: Maria Louisa, 1791–1848. Úr navnloysi stakk hon seg so knappliga upp, og tað stutta tíðarskeið, hon var á tí søguliga leikpallinum, var ein sera áhugaverður partur av eysturrikskari og franskar søgu skrivaður. Nú hvílir hon her so trygg, aftaná nökur fá, men ófriðalig ár sum keisarinn av Fraklandi.

Maria Louisa var seinna kona Napoleons, keisara. Hon var nakað av einum heimfödingi, og lyndisháttur og evnr hennara stóðu ikki mót til tann søguliga leiklutin, hon fekk.

Napoleon hevði bygt upp sitt stóra ríki, og skuldi nú seta á stovn dynastið Bonaparte, tí Bourbon var nú við alla, tað var so hansara hugsan, ríkið av landinum. Men honum væntaði ein arvingi, og ein tilkan kundi keisarinn ikki geva honum hóast hon, Josephine, átti tvey børn frammanundan. Fyrr

Gistingarhúsið í Altenstein

maður hennara var háls-høgður undir kollveltingini. Napoleon var sera góður við Josephine, sjálvst um hann var greiður yvir, at hon gjørdi hann til «hanrej», hvørja ferð hann var úti á sínum longu herferðum. Tey máttu skiljast, og tað var við stórum trega frá baðum.

Hann giftist so í 1810 við teirru 18 ára gomlu Mariu Louisu av húsnum Habsburg. Napoleon var tá 40 ára gamal.

Tá fylgið kom úr Wien við henni, har hon við einum varðamanni varð vorðin vígd Napoleon, tá biðaði hann eftir henni á markinum millum Frakland og Týskland á sama staði, har umboð fyri

húsið Bourbon, 40 ár frammanundan hevði biðað eftir einari aðrari erkahertuginnu frá Habsburg, nevniliga abbasystur Mariu Louisu, Mariu Antoinette, sum giftist Ludvik 16., og fekk so syrgiligan enda.

Maria Louisa føddi í 1811 ein son, og Napoleon var sera eydnurikur. Nakað hevði hann tráa og longest eftir hesum soni, og hann kom eisini at eita Napoleone, kongur av Roma.

Men so kom tann óeydnusæla herferðin til Rusland, og aftaná tað gekk tað bert afturá. Hjartanemandi er ein málningur, ið sýnir, tá Napoleon í 1814 á keisaraborgini í Paris, sigur litla soni

sínum farvæl, beint aðrenn hann fer á vígvöllin aftur at mótta figgindanum, ið nú hevur troðkað seg inn um franska markið. Napoleon sá ongantið elskaða son sín aftur. Ríkið hansara fall, hann varð sendur til Elba, og aftaná teir 100 dagar og Waterloo, til St. Helena, har hann doyði í 1821.

Men Maria Louisa var longu í 1814, aðrenn figgindin troðkaði seg inn í Paris, farin aftur til Wien og hevði tikið litla son sín við. Og í Wien búði so drongurin á Schönbrunn. Við eysturrikska hovið var navnði Napoleon nú ikki tolt, og har var drongurin nevndur greivin av Reichstadt. Men ikki kundi hann gloyma pápa sín og stórtíð Fraklands, sum hann hevði høyrð frá sagt, og hann livdi bert í minninum um hetta. Tíðverri hevði hann ikki góða heilsu, og hann doyði av lungusott í 1832, bert 21 ára gamal.

Men Maria Louisa gloymdi skjótt. Hon kvetti alt samband við Napoleon, hann hoyrði ongantið nakað frá henni aftur, hvørki á Elba ella St. Helena. Hon fekk sær ein hjamann beinanvegin, varð tvær ferðir gift aftur, og doyði 56 ára gomul.

Her sum Maria Louisa hvílir er so rúmsátt. Men her stóð eisini sarkofagurin við soni hennara og Napoleons í yvir 100 ár.

Men í 1941 hendi nakað. Adolf Hitler var á vitjan í Kaisergruft. Framman

fyri sarkofaginum við greivanum av Reichstadt stóð hann leingi og hugsaði. Tankar hansara hava óiva leita til Napoleon, sum nú hvílir í Invalidukirkjuni í Paris. Og hann hevur óiva ásað, hvussu nógv teir høvdu til felags, Napoleon og hann. Bæði høvdu teir skapað eitt Stóreuropa, fyri bæðar var figgindin, teir ikki kundu vinna á, England, bæði høvdu teir ætlanir um innrás í England, og bæði gjørdur teir enda á livsðreymsi teirra við at fara móti Ruslandi.

Hitler gav í øllum forum boð um, at sarkofagurin við soni Napoleons skuldi flytast til Paris, og har setast undir líðina av pápanum. Og so vóru teir sameindir aftur, teir sum í livinum høvdu longest so eftir hvørjum øðrum.

Dustið av Napoleon varð í 1840 ført av St. Helena til Paris, og 101 ár seinna var dustið av soni hansara eisini ført henda veg. Men hjarta hansara er framvegis í Wien. Tað var ein tradíon, at hjarta varð tikið úr øllum Habsburgarum, aðrenn teir vórðu balsameraðir, og tað varð so goymt í einari urnu, í einum øðrum kapelli í Wien.

Vit vendu okkum frá Mariu Louisu og nærkast útgongdini aftur. Men vit hava beinanvegin 3 sarkofagar framman fyri okkum. Og ógvuliga taliandi er tað, at tað júst eru hesi trý ein mótir sum tey seinastu her í hvalvinum,

aftaná eina rundferð her og eina ferð gjøgnum nógv hundráð ár av søguni, tí her liggja Franz Joseph, keisari, Elisabeth, keisarinna, og Rudolf, trúnarvingi, og við teimum fórdynastið Habsburg í søguna.

Undarligt at hugsa sær, at so nógv av limunum í hesi navnframi ætt, sum tó kundi sigast at hava stór framhjárættindi her í livinum, fingi so syndarlaga lagnu. Elisabeth varð stungin til deyðis, og Rudolf tók lívið av sær.

Rásin varð væl ruddað fyri Franz Joseph, tá hann í 1848, bert 18 ára gamal, tók við sum keisari. Tað hevði móður hansara, Sophia erkahertuginna, ið var ógvuliga ráðarík, syrgt fyri. Og lívið var kæti og skemt tey fyrstu árinu framyvir. Johan Strauss, yngri, skrivaði sínar ódeyðulugu Wienervalsir, og spældi sjálvur til dans, tá tey ungu av aðalmanastættini hittust til veitslu á Schönbrunn. Wienervalsurin varð dýliga troysttur, og Franz Joseph var av bestu dansarum, og ótroysttligur.

Móðurin fann eina konu til hansara av góðari ætt, tað var Elisabeth, prinsessa av Bayern, og í 1854 giftust tey. Og tað var eitt vakurt par, Sissy og Franz. Hon var tiltikin fyri vakurlleika. Franz Joseph var sera ástikin, men ongantið í hjúnarlagnum funnu tey hvønn annan heilt. Sophia, móður og vermdur var so harðhend, hon tók heilt ræði av teimum ungu og stygdi Sissy burtur. Sissy var tí ofta í Ungarn, hin parturin av dupluttmonarkiinum, og har treivst hon sera væl. Mong vóru bönarbørnini Franz Joseph skrivaði til hennara, um at koma heim aftur, og annars hevði hann eina hjákonu, og tað segði hann henni.

Trý børn fingi tey kortini, tvær dötur og ein son, Rudolf, og vermdur tók eisini heilt ræði á teimum. Rudolf fekk eina harða uppvenjing, nógv harðari enn eitt barn kann tola.

Og meðan móður hansara hevði tikið ræði á børnunum, og Elisabeth so ofta var burtur, so livdi Franz Joseph í síni egnu verð. Eins og starvsfelagar hansara í Týsklandi og Ruslandi, sum seinni komu til: Wilhelm 2., keisari og Nicolai, tsarur, var hann autokratur burturav, sannfóður um, at valdi varð honum fingið úr erva. Hann vildi ikki

Burg Altenstein